

BACHCANTATEDIENST OVER DE GOEDE HERDER

De goede Herder

Op de vierde Paaszondag krijgen wij in de kerk traditiegetrouw de liturgie van de goede Herder voorgeschoteld. Wij lezen het fragment uit het Johannesevangelie waarin Jezus zichzelf voorstelt als de goede herder die zijn leven geeft voor zijn schapen (Johannes 10, 11 – 18).

Volgende zondag is ook onze volgende Bachcantatedienst. Bach schreef over de goede Herder drie cantaten, waarvan er in de voorbije jaren reeds twee in onze kerk werden uitgevoerd. Vandaag is de derde en laatste cantate uit die reeks (“*Du Hirte Israel, höre*” – BWV 104) aan de beurt.

Als we aan de goede Herder denken, dan denken wij spontaan ook aan het verloren schaap dat is verdwaald, en dat vastzit in de doornstruiken. De goede herder laat de 99 schapen die in veiligheid zijn, achter, en zoekt tot hij het verloren schaap gevonden heeft. Dit thema komt echter niet uit Johannes, maar wel uit Lucas. Maar toch horen beide thema's inhoudelijk helemaal samen. Beide evangelisten bedoelen hetzelfde – en Bach heeft die grote verwantschap tussen Lucas en Johannes heel goed begrepen.

Psalm 80

In het eerste nummer van de cantate is het alsof je het verloren schaap in zijn angst en verlatenheid hoort blaten. De tekst hiervan is het eerste vers van psalm 80. Deze psalm is een klaaglied om het land dat in puin ligt. Reeds in het eerste vers klinkt een hartstochtelijke smeekbede: “O Herder van Israël, hoor toch naar ons. Verschijn terug onder ons, dan zullen wij gered zijn.” Het verloren schaap roept angstig om zijn herder. Het voelt zich immers reddeloos verloren in zijn verlatenheid, in de doornstruiken. En volgens het evangelie van Lucas komt de herder zich inderdaad over zijn schaap ontfermen.

Het tweede nummer van de cantate (na het openingskoor) wil rust en vertrouwen brengen bij allen die angstig zijn en zich verloren voelen. Want de herder waakt over ons, er is absoluut geen reden om te wanhopen. En toch is de angst bij het verloren schaap nog niet helemaal voorbij. Zijn twijfels en angsten klinken nog door in het derde nummer van de cantate, een aria die door de tenor wordt gezongen.

Dan keert de rust weer.

In het vierde nummer klinkt opnieuw de geruststelling door in het recitatief van de bas. De goede Herder zal ervoor zorgen dat alle schapen uiteindelijk veilig in de schaapskooi zullen terechtkomen. Hiermee wordt bedoeld dat wij, langs de poort van de dood, toch onze eindbestemming zullen bereiken in de hemelse heerlijkheid. Op de achtergrond horen we hier een echo uit de overbekende Psalm 23: “Ook al moet ik door de vallei van de dood, ik zal toch niet bang zijn. Want Gij zijt toch bij mij, en Gij leidt mij er veilig door.”

In de daarop volgende aria van de bas is de rust helemaal weergekeerd. Meer nog: dankzij de goede Herder is ons leven hier op aarde helemaal geen tranendal. Ook nu reeds, nog voor we de eindbestemming bereikt hebben, is het leven hier op aarde reeds een voorsmaakje van wat ons daarna te wachten staat. En dat is echt wel opmerkelijk. Deze visie op het aardse leven vinden wij immers bijzonder weinig terug in Bachs muziek.

Het slotkoraal van de cantate is een bewerking van de bijzonder mooie Psalm 23. En dat betekent dat voor Bach alle angsten overwonnen zijn. De smeekbede uit het openingskoor (“Hoor ons toch aan, verschijn in ons midden”) is hier beantwoord.

En in de zondagsviering gaan wij aansluiten bij die dubbele thematiek van de goede Herder en het verloren schaap. Het openingslied van de viering is Psalm 80 (het klaaglied van het verloren schaap) en het communielied is Psalm 23 (de herder die over mij waakt, en mij op mijn bestemming brengt).

Wij zien u graag allemaal volgende zondag in onze kerk voor deze prachtige Bachcantatedienst.

Frans Van Looveren.